

astejorran

•FRANTXUA MAITIA•

[IPAR EUSKAL HERRIKO PSKO ARDURADUNA]

Elkarlan taldea

Beraz, aste honetan iragan da, Pauen, Pirinioetako Lurraldeen Elkarlan Taldearen urteko biltzar nagusia. Bakoitzak sentitu du indar berezi batek mugitzen zuela elkarlan talde hori. Akitaniaren presidentegoaren gerizapean, lau komisiok aritzen dira urtean zehar, biltzar nagusiaren prestatzen. Eta egia erran, orokorki, emaitza ona zabaldu dute. Sei puntu nagusi eztabaidatuak izan dira presidenteek iragan duten bilkuran:

1-Konsorzioaren estatutuak onartu dituzte eta hitzartu da, bakoitza bere asanblea, parlamentu edo gobernua-
ren erreglamenduei begira, erabakiaren baieztatzea. Eta gero, Baionako Tratatuak dioten bezala, Estatu bakoitzeko Kontseiluaren baimenarekin, instrumentu berri hau zutik ezartzen ahaliko da. Zer hobetze ekarriko du Konsorzioak? Oraindik ez daiteke erran zer borondate politikoren tresna baliagarria izan den, baina Europak, mugaz bi aldeetako kooperazioari buruz tresna berri bat asmatu artean, konsorzioak ekar lezake aisetasun anitz, proiektuak ideiatik obratzearen mementoan. Interes komuneko zerbitzu batzuk ere gestionatzen ahaliko ditu eta zuzenean obrak ere kudea ditzake.

2-Eraikiko den Interreg-3 programa, Akitaniak gestionatuko du zazpi lurraldeen izenean. Europak hala galdegina zuen, autoritate bakar bat izan zedin mugaz bi aldeetako espazio batean orain arte Estatuak gestionatzen zuten Interreg programarentzat. Frantziak

desafio bat bezala onartu zuen Lurralde kontseilu bat izan zedin programaren gestionatzailea. Okasio berezi hori ez zen pasatzerat utzi behar, eta lurraldeek ez dute pasatzerat utzi. Ez da, ez, bide aisetatzen lurraldeek hartu dutena, baina fedezko akta bat bezala hartu behar da gaurko urratsa, lurraldeek estatuak baino hobeki egiten dutela mugaz bi aldeetako kooperazio munduan.

3-Azpiegiturek garrantzi handia dute eta erabaki anitz erreberitu dituzte lurraldeen presidenteek. Pirinioak permeabilizatu behar direla, berriz ere aho batez goraiatu izan da, orainok pasaiak hobetuz, eta bertz batzuk irekiz baina haatik ingurumena zainduz. Sobera kamioi bideetan, merkatarik garraio mailan, bideetatik burdinbideetatik pasatu behar da. Merkataritzaren garraioak, urtero Europan, %3 gorantz jo du, Pirinioetan %12. Pirinioak ezin pasatuak izatea gerta liteke heldu den urteetan! Lehenbailehen asmatu proiektuen obratzea galdegiten da eta partikularzki Madriletik Euskadi eta Frantziar bat beharra den abiadura handiko trenaren burdinbidea.

4-Europa hegoaldeak ez du zientzialariek galdegin duten zinkrotron egiturarik. Pirinioen alde batean edo bertzean, kokatu behar litzateke, ekilibrio ximple baten izenean, holako egitura baliagarria. Akitania eta Midi-Pyrenees lurraldeek beren nahikariaren erakusteko, hautu handien egiteko momentuan proposa lezakete 500 milioiko aportazioaren egitea Tarbes eta Paueren artean finkatua izan dadin.

•XABI LARRALDE•

[ABERTZALEEN BATASUNEKO KIDEA]

Norat doa PNV?

Egunkari honetan agertutako artikulua baten bitartez jakin dugu aste honetan, PNV akordio instituzional bat sinatzeko puntuan dela PSOEekin. Horrek hainbat galdera pausatzerat bultzatzen gaitu.

1) Nolaz da posible Lizarra-Garaziren kontra lotsagarri agertu den alderdi espainolista batekin tratatu bat egitea?

2) Alderdien arteko kolaborazio akordioetan bortizkeria, ezin gaindituzko arazoa ote da egiazki? PNV eta EA alderdiek diote bortizkeriaren erabilpenaren salaketarik gabe ezin dela EHrekin elkarlanik eraman. Lasa-Zabala auziak PSOEren buru batzuek gerla zikinaren sorreran eta kudeatzen izan dituzten erantzukizunak agerian utzi dituelarik, noiz entzun da alderdi hori GALEko ekintzak kondentatzen? ETAk ekintzak egiten jarraitzen dueno ezin dela deus egin dio PNVk. Nolaz izan da orduan posible ETArekin akordio baten izenpetzea, erakunde horrek su-etena ez zuelarik oraino iragarria? ETAk behin betikotz armak uzteko proposamen bat plazaratu du. Zer proposatu du PSOEk su-etena garaian bakea eraikitzeke? Deusik ez.

3) Bere botere-guneen salbatzeari lotuak diren epe motzeko arrangurak ala, Euskal Herriaren geroari buruzko epe ertain-luzeari begirako kezka dira nagusitzen PNVn?

Egun, Deiar-ek deiturik euskaren aldeko manifa iraganen da Baionan. 8 milioi libera 7 urterendako: horra frantses estatuaren eta Akitania eskualdearen arteko azken kontratu planoak eskaintzen duena euskara la-

guntzeko. Zinez miseria bat euskaren salbatzeak Iparraldean eskatuko litzuzkeen medioei konparatuta. ABk egoera hori salatu du, erranez Bordalek eta Parisek ez badigute ematen zor digutena, euskaldunen arteko nazio mailako elkartasun bati esker konpondu beharko genituzkeela gure arazoak Iparraldean. Herenegun, Udaleku elkarteko zuzendaria gurutzatu dut... Elkarteko horrek animazioak eta ateraldiak antolatzen ditu ikastola, Ikas-Bi eta Euskal-Haziak-eko haurrendako. Euskaraz ikasten duten haurrei beren euskalduntasunaren bizitzeko klaseetatik kanpoko eremuak eskainiz ezinbesteko lana eramaiten ari da Udaleku gure hizkuntzaren alde Iparraldean. Urteetako gorabeheren ondotik, elkarrekin bere zorrak ordaindu behar ditu aurretik. Hil edo biziko baldintza bat da harentzat. Egoera larri horretatik ateratzeko, diru laguntza bat eskatu dio Udalbiltzari. Larunbatean Deiar-aren manifa parte hartuko duten PNVko euskaltzale zintzo horiek ohartzen direa, Eusko Jaurlaritzak Udalbiltzaren dako pentsatua zuen diru kopurua ez ematea erabakiz, Iparraldean euskaren alde diharduen eragile inportante baten salbatzeko aukera bat zapuzten duela berdin? Bortizkeriaren gaiaz aparte, horra hemendik ikusita, momentuan PNVn hartzen ari diren erabakien ondorio konkretu bezain krudelen adibide bat. Noski, pisu guttiko kontsiderazioak dira horiek interes partidisten aitzinean edo Bizkaiko industri eta finantza munduko abertzale batzuen interes ekonomikoen parean.

gogoratuz

•JOXAN ELOSEGI•

• Duela 753 urte

Rodrigo Ximenez de Rada

I1247ko ekainaren 10ean hil zen Frantzian, Rhône ibaia zeharkatzen ari zela, Rodrigo Ximenez de Rada elizgizon eta historialari nafarra. 1171. urte aldera sortua zen Nafarroan, Garesen diote batzuek, Arradan beste batzuek. Arradako jauna zuen aita eta andere noblea ama, Soria aldeko Finojosa etxe alaba. Honen anaia bat, Martin de Finojosa, Gaztelako eliza kristauko lehen agintarietakoa zen orduan —santu egingo zuten hil ondoan— eta apez bidean abiarazi zuen iloba.

Oinarrizko eskola Nafarroan jaso ondoan, filosofia eta zuzenbide ikasketak egin zituen Ximenez de Radak Bolonian, eta teologiakoak Parisen.

1201. urtean itzuli zen Nafarroara. Bi urte bazuen ordurako Nafarroako erresuma gero bost merindadeek hartuko zituzten lurraldeetara murriztua zenetik eta muker ziharduen Santxo Azkarrak, eki eta mendebalde zituen erregeek lurralde elkorrena ere errespetatuko ez ziotelakoan. Elizaren beharra zuen, errege horieki-koak egingo bazituen. Une hartan

azaldu zen Rodrigo Ximenez de Radaren irudi distiratsua: bakea egin beharra zegoen aurrenik errege kristauen artean eta sinatu ondoan itzuliko zituen Gaztelako erregeak Nafarroako erresuman harturiko lurrak. Ximenez de Radak nahi bezalako bakea egin zen 1207-1209. urte bitartean. Ttipia izango zen Nafarroa ordu-
tik aurrera, haurride gazteenaren kasketa goxatuko zuen kutixia.

Gaztelako errege Alfontso VIII.ak ez zuen denbora galdu: Toledoko artzapezpiku egin zuten Ximenez de

Rada 1209an. Musulmanen aurkako borrokari ekin zion lehenik, eta Navas de Tolosako gudura eraman zituen Hispaniako erreinu guztietako armadak. Historia lanetan murgildu zen ondoren, eta Hispania handiko mitoa itxuratu zuen: Tubalen ondo-koak dira hispaniarrak, erromatarrengandik ona baizik hartu ez zutenak, errege godoek berriro batu eta sendotu zituztenak; Gaztela da Hispaniaren bizkarrezurra. Bazterrak loratu zituen gainerakoentzat. Indarraren mitoa opatu zion Santxo Azkarra garaituari, katea lotsagarriak iratsi zizkion Nafarroako armariari.

«Zalantzarik gabe, egunsentiko lehen distirik ekarri zituen Rodrigo Ximenez de Radak XIII. mendeko nazio sentimendu sortu berrira», irakurri dugu entziklopedia espainiar batean. Gaizo Nafarroa!